

**สถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554:
กรณีศึกษาจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
Social Status Affecting the Voting Behavior in General Election B.E. 2554:
A Case Study of Voters Who Have Lived in Jatujak, Bangkok**

ดร.วัลลภ รัตนัตรานนท์* และ นพพล อัคราต**

Dr.Wanlop Rathachatranon and Noppon Akahat

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทางสถานภาพทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นกำเนิด การศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งกับพฤติกรรมการเลือกตั้งซึ่งมี 3 ลักษณะได้แก่ 1) การออกไปใช้สิทธิ 2) การเลือกพรรคการเมือง และ 3) การตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไป โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจตุจักร กรุงเทพฯ จำนวน 400 ราย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นที่เกิด การศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้, ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพรรคการเมืองได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นที่เกิด การศึกษา อาชีพ และรายได้ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองเดิม ได้แก่ การศึกษา อาชีพ และความรู้ อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

คำสำคัญ: สถานภาพทางสังคม, พฤติกรรมการเลือกตั้ง, เขตจตุจักร

Abstract

This article aims to comparison study the social status factors including age, national origin, marital status, housing characteristics, education, occupation, income and knowledge about general election with the voting behavior factors including, the election using, the political party voting and the decision that will vote the old political party in next general election. Used quantitative research method, a questionnaire collected data for analysis of 400 samples from the voters in Jatujak and a statistical software packages were used. The results showed that social status and knowledge factors were correlated with the voting behaviors including, factors were correlated with the, the election using including, national origin, education, occupation ,income and knowledge, factors were correlated with the political party voting including, age, national origin, marital status, housing, education, occupation and

* รองศาสตราจารย์ และ ประธาน โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชา ภาควิชา รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Email: dr.wanlop@hotmail.com

** ผู้ช่วยเลขาธิการ สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Email: n-akahat@hotmail.co.th

income and factors were correlated with the decision that will vote the old political party in next general election including, education, occupation and knowledge at the statistical significance of 0.05.

Key Word: Social Status, Voting Behavior, Jatujak

บทนำ

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ 2550 ระบุไว้ในมาตรา 72 ให้เป็นหน้าที่ของชนชาวไทยที่จะต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งจึงถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (พัฒนา เรือนใจดี, 2553) เพราะแม้ประเทศจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าจะในระบบรัฐสภาหรือประธานาธิบดีก็ตาม ก็คงไม่มีความหมายอันใด หากกระบวนการในการได้มาซึ่งอำนาจการเมืองมิได้มาจากการเลือกตั้ง และเหนือสิ่งอื่นใดก็ควรเป็นการเลือกตั้งที่มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกตัวแทนตามเจตจำนงของตนอย่างอิสระด้วย

ในสังคมตะวันตกที่มีการพัฒนาทางการเมืองสูงนั้นการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นการศึกษาวิจัยที่ทำการอย่างแพร่หลายและสม่ำเสมอต่อเนื่องกัน และสำหรับประเทศไทยการศึกษาวิจัยประเด็นดังกล่าวถือว่ายังมีบ้างและอาจกล่าวได้ว่าดำเนินรอยตามแนวทางการศึกษาของนักวิชาการตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ (สตีล ธนาธิโชติ, 2550) โดยเฉพาะการศึกษาถึงปัจจัยภูมิหลังทางด้านชนชั้น เศรษฐกิจสังคม และลักษณะทางประชากรบางประการที่สนใจ เช่น งานของสุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526) ที่ถือเป็นต้นตำรับการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งในประเทศไทย แต่หากจะนับว่าเป็นการศึกษาที่เป็นการสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเลือกตั้งของคนไทยที่ลึกซึ้งและวิเคราะห์อย่างรอบด้านก็ยังถือว่าน้อยและหากจะหาความหนักแน่นในเชิงวิชาการที่ทำการศึกษาก็แทบจะไม่มี (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2541: 13) ในอดีตการศึกษานี้ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้นเป็นหน้าที่ของกองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยที่จะต้องรายงานผลและสถิติข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งครั้งนั้นๆ ให้ประชาชนทราบ ต่อมาภายหลังเมื่อมีการตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยเฉพาะขึ้นหน้าที่จัดทำรายงานการศึกษาดังกล่าวจึงตกเป็นของหน่วยงานนั้นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาได้เฉพาะข้อมูลและสถิติที่สำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนั้นๆ แต่จะไม่สามารถทราบความสัมพันธ์หรือเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อข้อมูลนั้นๆ

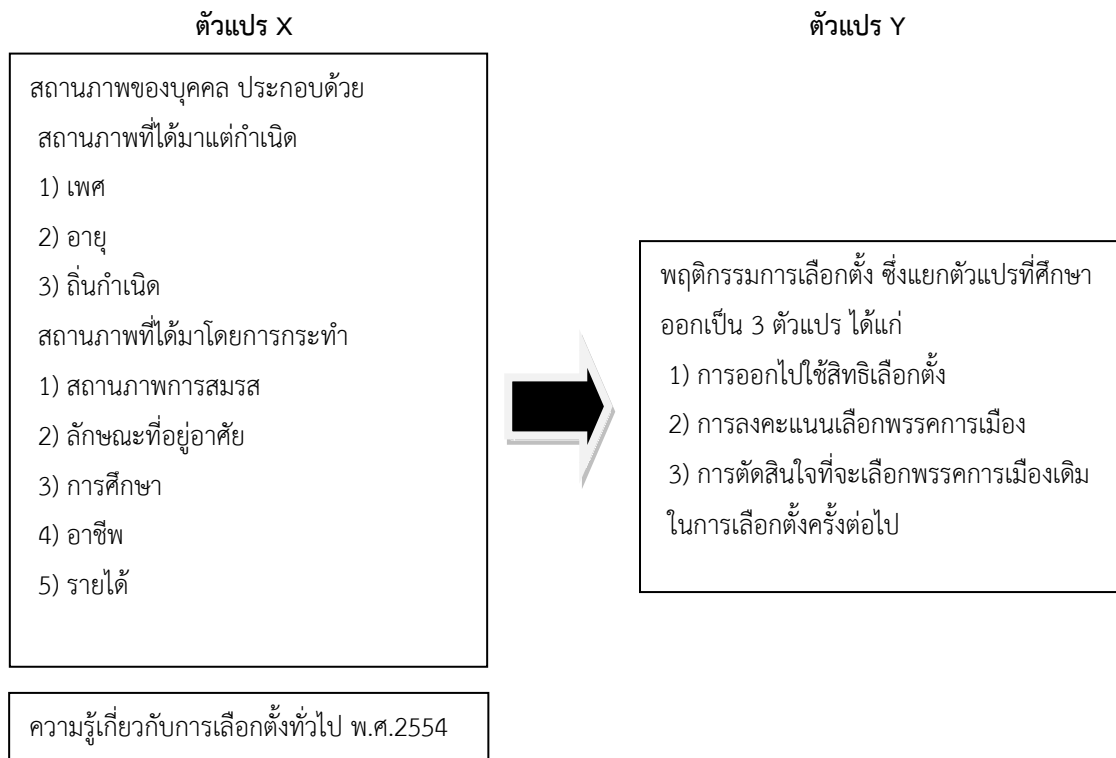
สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 24 ของไทยที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 นั้นถือเป็นปรากฏการณ์ครั้งสำคัญในการเมืองไทยและเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างมากเพราะปรากฏจำนวนตัวเลขผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งถึง 35,203,107 คนจากผู้มีสิทธิทั่วประเทศ 46,921,682 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 75.03 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554) จากจำนวนสถิติการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเด็นพฤติกรรมเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยใช้การออกมาใช้สิทธิ การเลือกพรรคการเมืองและการจะเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไป เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยทางสภาพทางสังคมใดเป็นตัวประกอบพฤติกรรมดังกล่าวบ้าง โดยพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้เป็นพื้นที่ศึกษาเพราะความเป็นพื้นที่เขตเมือง ที่มีความสลับซับซ้อนในด้านวิถีชีวิตและรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่มีความหลากหลาย ซึ่งทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีสภาพทางสังคมแตกต่างกัน เพื่อนำมาศึกษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึง “สภาพทางสังคมกับพฤติกรรมเลือกตั้ง” เพื่อตอบคำถามจากผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554 ที่เกิดขึ้นแล้วว่า สภาพทางสังคมที่อยู่เบื้องหลังของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเลือกตั้งที่เกิดขึ้นหรือไม่ และถ้าสภาพทางสังคมมีความสัมพันธ์กัน แล้วปัจจัยด้านใดที่มีความสัมพันธ์นั้นบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้

เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทยให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งแสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งกับพฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey method) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและมีการทดสอบความเชื่อมั่นและความแม่นยำแล้ว โดยมีโครงสร้างข้อคำถามแบ่งเป็น 3

ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนที่ถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสถานภาพส่วนบุคคลใช้วิธีการเลือกตอบ (Check list) 2) ส่วนที่ถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554 จำนวน 10 ข้อและคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งใน 3 ประเด็น คือ การออกไปใช้สิทธิ, การเลือกพรรคการเมือง, และการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปใช้วิธีการเลือกตอบ (Check list) และ 3) ส่วนที่ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน พ.ศ.2555 กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 รายจากประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจตุจักรทั้งหมด 126,499 คน (คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554) ซึ่งใช้วิธีการหาขนาดตัวอย่างตามการสัดส่วนประชากรตามสูตรในตารางของ Krejcie & Morgan (อ้างใน วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2555: 141) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยเลือกพื้นที่ศึกษาได้แก่แขวงลาดยาว และแขวงจตุจักร จำนวนแขวงละ 200 รายรวม 400 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆที่สนใจ สำหรับการทดสอบสมมติฐานการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance: MANOVA) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับการทดสอบตัวแปรอิสระตัวแปรเดียวที่มีระดับการวัดแบบกลุ่มหรืออันดับกับตัวแปรตามที่มีระดับการวัดแบบช่วงหลายตัวได้ ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องสถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานครนั้นเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 400 รายพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 29 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 56 มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยวที่สร้างขึ้นเอง คิดเป็นร้อยละ 36 มีถิ่นกำเนิดหรือภูมิลำเนาเดิมเป็นคนกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 55.5 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 36.5 มีอาชีพเป็นผู้ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยสูงกว่า 10,000-ไม่เกิน 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29

สำหรับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554 นั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับชื่อหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.8 และที่ไม่รู้มากที่สุดคือชื่อของหัวหน้าพรรคเพื่อไทย คิดเป็นร้อยละ 73

นอกจากนั้นการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างก็พบว่า ส่วนใหญ่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 คิดเป็นร้อยละ 88.5 โดยส่วนใหญ่เลือกพรรคการเมืองอื่นที่ไม่ใช่พรรคเพื่อไทย คิดเป็นร้อยละ 59.3 และในส่วนการตัดสินใจว่าจะยังคงเลือกพรรคการเมืองเดิมหรือไม่ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปส่วนใหญ่คาดว่าจะยังไม่เลือกหรือยังไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 59.7

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ(MANOVA) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ได้แก่ ปัจจัยจากลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นกำเนิด การศึกษา อาชีพ และรายได้
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกพรรคการเมืองในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ได้แก่ ปัจจัยจากเพศ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นกำเนิด อาชีพ และรายได้ และ
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ได้แก่ การศึกษาและอาชีพ

สำหรับปัจจัยทางด้านความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554 นั้นมีความสัมพันธ์กับการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการตัดสินใจประกอบว่าจะเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปอีกด้วย

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยต่างๆที่กล่าวมา สามารถแสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสรุปผลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งลักษณะต่างๆ

ปัจจัยทางสถานภาพ	พฤติกรรมการเลือกตั้ง					
	การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง		การเลือกพรรคการเมือง		การตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไป	
	F	Sig	F	Sig	F	Sig
เพศ	.025	.87	6.41	.01*	.01	.90
อายุ	1.26	.28	3.53	.00*	2.14	.06
สถานภาพสมรส	2.11	.12	6.92	.00*	.45	.63
ลักษณะที่อยู่อาศัย	6.65	.00*	2.17	.02*	1.11	.34
ถิ่นกำเนิด	7.99	.00*	9.36	.00*	.36	.54
การศึกษา	4.91	.00*	8.05	.00*	3.08	.00*
อาชีพ	3.44	.00*	3.69	.00*	2.47	.00*
รายได้	3.24	.00*	3.17	.00*	1.58	.14
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	11.14	.00*	.75	.38	8.61	.00*

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1 เห็นได้ว่าปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ใช้เป็นตัวอย่ำงในการศึกษาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2554 ในลักษณะต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายแต่ละประเด็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เพศของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน (Sig = .01) เพราะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ที่ผ่านมามีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประเด็นสำคัญที่พรรคการเมืองใหญ่ที่กำลังเป็นรัฐบาลในปัจจุบันใช้คือ นโยบายชุนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อลำดับแรกของพรรคเพื่อไทยเป็นตัวสนับสนุนฐานเสียงของพรรค โดยเฉพาะการเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทย ทำให้ปัจจัยด้านเพศเข้ามามีบทบาทสำคัญสำหรับการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งนี้

ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า อายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน (Sig = .00) เพราะเนื่องจากช่วงอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความนิยมชมชอบในนโยบายหาเสียงหรือ

กรรมการบริหารของพรรคการเมืองต่างๆ แตกต่างกัน เช่น วัยรุ่นที่มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกจะเลือกพรรครักประเทศไทยของ นายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ เพราะชื่นชอบในบุคลิกท่าท่าย และกล้าแสดงออกในความเป็นตัวตนของหัวหน้าพรรค เป็นต้น

ปัจจัยด้านสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สถานภาพสมรสของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน ($Sig = .00$) เพราะเนื่องจากการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งพิจารณาถึงความมั่นคงในชีวิตครอบครัวระหว่างคนโสดกับคนที่มีครอบครัวแล้วก็อาจทำให้เลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน โดยคนมีครอบครัวก็จะนึกถึงนโยบายเรียนฟรี มีงานทำ มีเงินออม มีสวัสดิการสังคมจากรัฐดูแล ส่วนคนโสดจะนึกถึงนโยบายทางด้านสังคม การสร้างสังคมสมัยใหม่ ที่ก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เป็นต้น

ปัจจัยด้านลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($Sig = .00$) และการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน ($Sig = .02$) เพราะเนื่องจากนโยบายของพรรคการเมืองหลายพรรคในช่วงเวลาเลือกตั้งชูนโยบายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของประชาชน เช่น พรรคเพื่อไทย พรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน ทำให้ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยในลักษณะต่างๆ มีความสนใจที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งและลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านถิ่นกำเนิดแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ถิ่นกำเนิดของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($Sig = .00$) และการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน ($Sig = .00$) เพราะเนื่องจากความแตกต่างระหว่างค่านิยมและความคิดเห็นระหว่างคนกรุงเทพฯ และคนต่างจังหวัดที่เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ อาจทำให้เห็นนโยบายของพรรคการเมืองหรือผู้สมัครของพรรคการเมืองในการทำหน้าที่แทนคนกลุ่มตนแตกต่างกันออกไป เช่น คนกรุงเทพฯ และคนปักษ์ใต้อาจจะมองว่าพรรคประชาธิปัตย์คือตัวแทนของกลุ่มตน คนอีสานคนเหนืออาจมองว่าพรรคเพื่อไทยคือตัวแทนของกลุ่มตน เป็นต้น

ปัจจัยด้านการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การศึกษาของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($Sig = .00$), การเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน ($Sig = .00$) และการเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปนั้น ($Sig = .00$) ที่แตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเพราะเนื่องจากการศึกษาทำให้ความคิดเห็นและความเข้าใจในประเด็นทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งแตกต่างกัน ยิ่งมีการศึกษามากเท่าไร ยิ่งทำให้มีการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกพรรคการเมือง และการมีแนวโน้มว่าจะเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปแตกต่างกันยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Milbrath and Goel (1977) ที่กล่าวว่าการศึกษจะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณสมบัติอื่นๆ ของบุคคลทั้งในด้านทัศนคติ ความคิด ความเชื่อและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ ตามมา

ปัจจัยด้านอาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า อาชีพของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($Sig = .00$) การเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน ($Sig = .00$) และการเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปนั้น ($Sig = .00$)

.00) ที่แตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยเห็นเพราะเนื่องจากอาชีพของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นตัวกำหนดสถานภาพทางสังคมในการกระทำหลาย ๆ อย่าง อาชีพที่มีความมั่นคงแล้ว เช่น รับราชการ ก็จะเลือกพรรคการเมืองที่มีนโยบายสนับสนุนสวัสดิการและการเสริมสร้างความมั่นคงในการทำงานของตน หรือพรรคที่ค่อนข้างมีแนวนโยบายอนุรักษนิยม ส่วนผู้มีอาชีพที่ไม่แน่นอนหรืออาชีพที่ต้องทำงานหนักเพื่อแลกค่าจ้าง ก็จะเลือกพรรคการเมืองที่มีนโยบายสนับสนุนการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ การลดค่าครองชีพ การจัดสวัสดิการสังคมให้ในลักษณะฟรีและทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Huntington and Nelson (1976) ที่พบว่าบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และผู้วิจัยพบในงานวิจัยนี้เช่นกันว่ากลุ่ม คนใช้แรงงานเป็นอาชีพที่มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมามากที่สุดอีกด้วย

ปัจจัยด้านรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า รายได้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (Sig = .00) และการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน (Sig = .00) ผู้วิจัยเห็นว่าเพราะเนื่องจากรายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคม รายได้ของคนบ่งบอกถึงความมั่นคงของคนนั้นๆ ดังนั้นจึงทำให้คนที่มียาได้แตกต่างกันจึงเห็นความสำคัญของการเมืองและออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งแตกต่างกันไป นอกจากนี้ก็จะทำการเลือกพรรคการเมืองที่แตกต่างกันออกไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Milbrath and Goel (1977) ที่พบว่าบุคคลที่มีรายได้สูงขึ้นเพียงโดยอ้อมมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้น เป็นต้น

ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งแตกต่างกันมีพฤติกรรมในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันหรือไม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (Sig = .00) และการเลือกพรรคการเมืองเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปนั้น (Sig = .00) เพราะเนื่องจากความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นมีความสำคัญและสามารถทำให้คนที่สนใจติดตามการเมืองอยู่เนืองนิตย์มีความกระตือรือร้นที่จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและพิจารณาว่าจะเลือกพรรคการเมืองเดิมหรือไม่ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปที่แตกต่างกันด้วย

ดังนั้นปัจจัยด้านต่างๆ ตามที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านสถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด (Ascribed status) ได้แก่ เพศ อายุ และถิ่นกำเนิด และปัจจัยทางด้านสถานภาพที่ได้มาโดยความสามารถ (Achieved status) ได้แก่ สถานภาพการสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ และรายได้ นั้นมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อผลพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2554 ร่วมกันเพียงลักษณะเดียวคือ การเลือกพรรคการเมือง ส่วนปัจจัยทางด้านความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้วิจัยสนใจนั้นกลับเป็นตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกพรรคการเมืองเหมือนกับปัจจัยทางสถานภาพทางสังคมต่างๆ ตามที่ได้ศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การเลือกพรรคการเมืองต่างๆ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้หรือความรอบรู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งของหน่วยงานรัฐบาลหรือพรรคการเมือง แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสถานภาพทางสังคมทั้งเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ถิ่นกำเนิด ลักษณะที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ ว่าจะสามารถเข้าถึงหรือให้ประโยชน์กับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมเช่นไรมากกว่ากัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นว่าสถานภาพทางสังคมต่างๆ เป็นปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ผ่านๆ มา ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองต่างๆ ควรทำความเข้าใจปัจจัยทางด้านสถานภาพของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเกิดการกระตุ้นสำนึกในสิทธิเลือกตั้งและเห็นแก่ผลประโยชน์ทางสังคมและส่วนตนที่จะได้รับจากการเลือกตั้งแต่ละครั้ง นอกจากนี้ควรมีการศึกษาพฤติกรรมในการเลือกตั้งในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องจากแนว

การศึกษาของนักรัฐศาสตร์อื่นๆ นอกจากชาวอเมริกัน และควรมีการใช้เครื่องมือในการวิจัยที่หลากหลายมากกว่าแบบสอบถาม รวมทั้งควรมีการศึกษาโดยภาพรวมทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบเป็นรายภูมิภาคและรายพรรคการเมืองเพื่อให้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองและการพัฒนากระบวนการเลือกตั้งของไทยสืบไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้อนุมัติงบประมาณสนับสนุนในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในครั้งนี ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะไม่อาจสำเร็จได้หากขาดความช่วยเหลือจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านทั้ง 400 คน โดยมีนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน 4 คน ได้แก่ นายวัฒนา เล็กสุวรรณ นายพัฒนา สีลาพัฒน์ นายปณิธาน ปิติพัฒน์พงษ์ และ นางสาวปาณิสรา ศรีปารยะ ที่ช่วยผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลภาคสนามจนเสร็จ และที่ขาดไม่ได้คือ คุณธานี สุวรรณไทย์ ที่ช่วยติดต่อประสานงานด้านธุรการในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- พัฒนา เรือนใจดี. 2553. **กฎหมายพรรคการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิชาย รัตนดิถ ฦ ฎเก้ต. .2541. **ชนชั้นกับการเลือกตั้ง: ความรุ่งเรืองและความตกต่ำของสามพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. 2555. **วิธีและเทคนิคในการวิจัยทางรัฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: ทองกมล.
- สตีธร ธนานิธิโชติ .2550. “พฤติกรรมนิยม (Behavioralism) และสถาบันนิยม (Institutionalism) ในการเมืองเรื่องการเมืองเลือกตั้งของไทย” **วารสารพระปกเกล้า** 5 (3): 37-56.
- สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2526. **พฤติกรรมมการเลือกตั้งของคนไทย: ศึกษาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2522**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2554. **ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2554**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- Huntington, S. P. and J. M. Nelson. 1976. **No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries**. Cambridge: Harvard University Press.
- Milbrath, Lester W. and M. L. Goel. 1977. **Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics?**. Chicago: Rand McNally College.